

Helse- og Omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Deres referanse:

24/578

Vår dato:

12.04.2024

Vår referanse:

Silje Sønsterud Olsen, Seniorrådgiver

silje@spisfo.no

Høringssvar - Rapport om åpenhet, medvirkning og kompetanse i prioriteringsbeslutninger

Det vises til høringsbrev av 19. februar 2024 med frist for innlevering av bemerkninger til 12. april 2024. Spiseforstyrrelsesforeningen har gjennomgått ekspertgruppens rapport, nedsatt av Helse- og omsorgsdepartementet, rapporten «Åpenhet, medvirkning og kompetanse i prioriteringsbeslutninger», og avgir med dette vårt høringssvar. Overordnet mener vi ekspertgruppen har levert et godt arbeid og generelt gode anbefalinger. Vi har noen merknader.

1. SPISFO sine merknader

Vi støtter rapportens hovedmål om å styrke åpenheten og etterprøvbareheten ved prioriteringsbeslutninger i helse- og omsorgstjenesten. Å redegjør her hvilke aspekter vi anser som særlig positive, samt aspekter vi stiller oss kritiske til, hvilke ulemper anbefalingene kan medføre og innspill til hvordan man kan håndtere dette.

1.1. Positive aspekter som SPISFO støtter

Vi støtter rapportens hovedmål om å styrke åpenheten og etterprøvbareheten ved prioriteringsbeslutninger i helse- og omsorgstjenesten. Og ønsker å trekke frem noen særlige positive aspekter ved rapporten:

- **Tydelige prioriteringskriterier:** Vi støtter forslaget om å definere tydelige og transparente kriterier for prioritering.
- **Offentliggjøring av beslutningsgrunnlag:** Vi mener at det er viktig å gjøre beslutningsgrunnlaget for prioriteringer tilgjengelig for allmennheten.
- **Involvering av pasienter og pårørende:** Vi er enige i at det er viktig å inkludere pasienter og pårørende i prioriteringsprosesser.
- **Åpenhet om metoder og data:** Vi støtter anbefalingen om å gjøre metoder og data som brukes i prioriteringsbeslutninger, tilgjengelige for offentligheten.

1.2. Kritiske merknader

- **Begrenset fokus:** Vi mener at rapporten har et noe begrenset fokus ved at den ikke går dypt nok inn i spesifikke problemstillinger knyttet til åpenhet og etterprøvbarehet.
- **Implementering:** Vi savner mer konkrete handlingsplaner for hvordan forslagene til tiltak skal implementeres i praksis.
- **Manglende involvering:** Vi er bekymret for at noen interessenter, som pasientorganisasjoner og helsepersonell, ikke ble tilstrekkelig involvert i utarbeidelsen av rapporten.

Mulige ulemper ved økt åpenhet:

- **Konfidensialitet:** Vi er bekymret for at økt åpenhet kan føre til at sensitiv informasjon om enkeltpersoner eller pasienter blir offentlig tilgjengelig.
- **Beslutningsparalyse:** Vi er bekymret for at for mye åpenhet kan føre til overveldende mengder informasjon, og dermed vanskeliggjøre beslutningstaking.
- **Offentlig press:** Vi er bekymret for at økt åpenhet kan føre til økt offentlig oppmerksomhet og press på beslutningstakere, og dermed påvirke deres evne til å ta upopulære, men nødvendige beslutninger.
- **Misforståelser:** Vi er bekymret for at økt åpenhet kan føre til misforståelser eller feiltolkning av informasjon.
- **Risiko for manipulasjon:** Vi er bekymret for at offentlig tilgjengelig informasjon kan utnyttes av interessegrupper eller aktører med spesifikke agendaer.

Tiltak for å finne balanse:

- **Inkluder interessenter:** Involver ulike interessenter i prosessen med å finne en balanse mellom åpenhet og andre hensyn.
- **Tydelige retningslinjer:** Utvikle klare retningslinjer for hva som skal være åpent og hva som skal være konfidensielt.
- **Gradvis implementering:** Øk åpenheten gradvis og evaluer effekten underveis.
- **Kommunikasjon:** Kommuniser tydelig om formålet med økt åpenhet, fordelene og de potensielle ulempene.
- **Kontinuerlig evaluering:** Evaluer effekten av åpenhetsinitiativer regelmessig og juster tiltakene etter behov.
- **Beskytt personvernet:** Implementer mekanismer for å beskytte personvernet til enkeltpersoner.

2. Avslutning

Vi mener at økt åpenhet i helse- og omsorgstjenesten kan være en verdifull måte å styrke tilliten og forståelsen rundt prioriteringsbeslutninger. Det er imidlertid viktig å finne en balanse mellom åpenhet og andre hensyn, som konfidensialitet og effektiv beslutningstaking. Vi oppfordrer Helse og omsorgsdepartementet til å ta våre bekymringer og forslag til forbedringer i betraktning i det videre arbeidet med å implementere rapportens anbefalinger.